Εξήγηση της Η΄ Ωδής του κανόνος του Ακαθίστου Ύμνου. (Ανδρέας Θεοδώρου)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 31 Μαρτίου, 2014

«Παίδας ευαγείς εν τη καμίνω ο τόκος της Θεοτόκου διεσώσατο· τότε μεν τυπούμενος *νυν* δε ενεργούμενος, την οικουμένην άπασαν αγείρει ψάλλουσαν· τον Κύριον υμνείτε τα έργα και υπερυψούτε εις πάντας τους αιώνας».

(Τους ευσεβείς Παίδες στο καμίνι ο Τόκος της Θεοτόκου διέσωσε (από τις φλόγες). Και τότε μεν σαν προτύπωση, τώρα δε πραγματικά σώζει την οικουμένη, την οποίαν και συναθροίζει με ένα στόμα ψάλλουσα. Υμνείτε τον Κύριον όλα τα έργα του και υπερυψούτε αυτόν εις πάντας τους αιώνας.)

Ο ποιητής επανέρχεται και πάλι στη Βαβυλώνα, στην εικόνα τη χρυσή που έστησε ο ματαιόδοξος Ναβουχοδονόσωρ, και το καμίνι που πύρωσε ο θυμός του, στο οποίο διέταξε να καούν όλοι εκείνοι που δεν θα ήθελαν να την προσκυνήσουν, αναγνωρίζοντάς τον ως Θεό. Οι Τρεις Παίδες αρνήθηκαν να εκτελέσουν την εντολή του θεομάχου ηγεμόνα, ρίχτηκαν στο πυρωμένο καμίνι, από το οποίο τους έσωσε ο αληθινός Λόγος του Θεού. Η διήγηση αυτή της Βίβλου είναι από τις πιο σημαντικές. Σ’ αυτήν επανέρχεται ο ποιητικός στίχος. Σ’ αυτήν υπάρχει η προτύπωση του Λόγου στη λυτρωτική του ενέργεια στην παλαιά οικονομία. Την εκπλήρωσή της δε, βρίσκει στη λυτρωτική ενέργεια του ένσαρκου Λόγου, ο όποιος φάνηκε επί της γης πλήρης και τέλειος άνθρωπος, αφού πέρασε από την Πύλη της Παρθένου. Ο Λόγος στη νέα του λυτρωτική οικονομία, ως σαρκωμένος πλέον Θεός, τελεί “ενεργεία” εκείνο, το οποίο δήλωνε η προτύπωση της παλαιάς οικονομίας. Λύτρωσε τον κόσμο από το καμίνι των παθών και την αγριεμένη φλόγα της αμαρτίας, στην οποία είχε ρίξει το γένος των ανθρώπων ο νοητός Ναβουχοδονόσωρ, το αποστατικό πνεύμα της ακολασίας. Το έσωσε με τη δροσιά του Πνεύματος που κατέκλυσε σαν χείμαρρος ορμητικός την μήτρα της Παν

Η οικουμένη, λυτρωμένη από τη δροσιστική φλόγα του Θεού, συνεγείρεται σε ένα σώμα φωτεινό και ελεύθερο, συνέρχεται σε ένα πανηγύρι χαράς για να απευθύνει ευγνώμονα ύμνο προς τον Ευεργέτη του, ψάλλοντας τα μεγαλεία του στην άληκτη αιωνιότητα.

*

«Νηδύϊ τον Λόγον υπεδέξω, τον πάντα βαστάζοντα εβάσταξας, γάλακτι εξέθρεψας, νεύματι τον τρέφοντα, την οικουμένην άπασαν. Αγνή, ω
ψάλλομεν τον Κύριον υμνείτε τα έργα, και υπερυψούτε, εις πάντας τους αιώνας».

(Στη μήτρα σου, Αγνή, υποδέχτηκες αυτόν που βαστάζει τα πάντα. Έθρεψες με το γάλα σου αυτόν που με ένα νεύμα του τρέφει ολόκληρη την οικουμένη, προς τον οποίον ψάλλουμε· «Τον Κύριον υμνείτε τα έργα του και υπερυψούτε εις πάντας τους αιώνας).

Το τροπάριο αυτό είναι πολύ σημαντικό. Σ’ αυτό ιστορείται κατά τρόπο πολύ ρεαλιστικό το άχραντο θεομητορικό μυστήριο. Δέχτηκες, Αγνή – λέγει προς τη Θεοτόκο – στη νηδύ σου αυτόν που είναι το θεμέλιο του κόσμου και βαστάζει τα πάντα. Και αφού τον δέχτηκες, τον γέννησες κατόπιν και τον έθρεψες με το μητρικό γάλα σου. Όπως όλες οι μάνες, τον βάσταξες στην αγκαλιά σου και τον θήλασες. Πόσο γλυκεία και ωραία είναι η περιγραφή στην απλότητα και την αλήθειά της! Πόσο αποστομωτική για τους αιρετικούς εκείνους, τους γνωστικούς για παράδειγμα, οι οποίοι μη θέλοντας να συνδέσουν τον Χριστό με οτιδήποτε το αισθητό και σωματικό, επειδή το θεωρούσαν κακό, έλεγαν ότι ο Χριστός είτε δεν πήρε τίποτε από τη Μαρία, αλλά πέρασε απλώς δι’ αυτής, όπως το νερό περνά από το σωλήνα, είτε ότι δεν γεννήθηκε καθόλου, αλλά φάνηκε ξαφνικά ενήλικος επί της γης. Ναι, ο Χριστός δέχτηκε το μητρικό γάλα, θήλασε από την πάναγνη Μητέρα του, γιατί ήταν αληθινός άνθρωπος, και είχε ανάγκη από φυσική τροφή για να ζήσει και να μεγαλώσει, φέροντας όλα τα αδιάβλητα πάθη της ανθρώπινης φύσεως, σωματικά και ψυχικά. Το μόνο που δεν έφερε, ήταν το στοιχείο της αμαρτίας σε οποιαδήποτε μορφή του, την εμπαθή αμαρτωλότητα και τα εκτροχιασμένα πάθη, τις άτακτες κινήσεις και ορμές της πεσμένης στην αμαρτία φύσεως. Αυτά δεν τα είχε ο Σωτήρας, δεν αμάρτησε ποτέ, αλλ’ ούτε μπορούσε ν’ αμαρτήσει!

Αυτόν τον Θεό μας, που, αν και τρέφει και ζωοποιεί τα σύμπαντα, δέχτηκε το μητρικό γάλα για να μεγαλώσει και να μας συναντήσει πραγματικά στο προσκήνιο της ζωής με σκοπό να μας σώσει από την αμαρτία, ανυμνεί ολόκληρη η κτίση, η οποία είναι στερεωμένη στους "λόγους" του, συγκροτείται και κινείται στη θεϊκή του ενέργεια, και τον υπερδοξάζει εις πάντας τους αιώνας.

*

«Μωσής κατενόησεν εν βάτω, το μέγα Μυστήριον του τόκου σου· Παίδες προεικόνισαν τούτο εμφανέστατα, μέσον πυρός ιστάμενοι, και μη φλεγόμενοι, ακήρατε αγία Παρθένε· όθεν σε υμνούμεν, εις πάντας τους αιώνας».

(Ο Μωϋσής κατενόησε στη βάτο, το μέγα και υψηλό μυστήριο του τόκου σου. Αλλά και οι Παίδες (στο καμίνι) προεικόνισαν αυτό καθαρότατα, στεκάμενοι στο μέσο της φωτιάς και μη καιόμενοι, πανάχραντε αγία Παρθένε. Διά τούτο σε υμνούμε εις πάντας τους αιώνας.)

Ακόμη μια φορά ο ποιητικός κάλαμος του υμνωδού ανατρέχει στην Π. Διαθήκη, για να πάρει από αυτήν εικονικά και προτυπωτικά παραδείγματα του μεγάλου θαύματος της Θεοτόκου. Βρίσκει δε αυτά στη φλεγόμενη και μη καταφλεγόμενη βάτο, που είδε ο Μωϋσής στο όρος και το φλεγόμενο καμίνι της Βαβυλώνας στο οποίο ο Ναβουχοδονόσωρ έριξε τους Τρεις Παίδες για να τους κάψει. Έτσι, όπως η βάτος εκείνη ήταν ζωσμένη από τις φλόγες χωρίς ωστόσο να κατακαίεται· και όπως οι ευσεβείς νέοι, οι ριγμένοι στο αναμμένο καμίνι δεν έπαθαν τίποτε από την αγριεμένη φωτιά, έτσι και η Θεοτόκος, δεχθείσα στη μήτρα της τη φωτιά του Θεού και γεννήσασα κατά τη σωματική φύση του τον Κύριο της δόξης, έμεινε ανέπαφη, διατηρήσασα την αφθορία και την παρθενία της. Αυτό το άχραντο θεομητορικό θαύμα. το άφθιτο και ανερμήνευτο μεγαλείο της Θεομήτορος οι ευσεβείς πιστοί υμνολογούν χωρίς σταμάτημα και τώρα και στην ατελεύτητη αιωνιότητα.

*

«Οι πρώην απάτη γυμνωθέντες, στολήν αφθαρσίας ενεδύθημεν, τη

**κυοφορία σου, και οι καθεζόμενοι, εν σκότει παραπτώσεων, φως κατωπτεύσαμεν, φωτός κατοικητήριον. Κόρη· όθεν σε υμνούμεν εις πάντας
τους αιώνας».**

(Εμείς που πριν γυμνωθήκαμε από την άπατη του διαβόλου, τώρα, με την κυοφορία σου, ντυθήκαμε την αστραφτερή στολή της αφθαρσίας. Και όσοι καθόμασταν στο σκοτάδι των παραπτώσεων, είδαμε το φως του Θεού, Κόρη, που έγινες η κατοικία του φωτός. Γι’ αυτό και σε υμνούμε εις πάντας τους αιώνας.)

Ο ποιητής μεταφέρεται νοερά στον κήπο της Εδέμ, το πρώτο εκείνο λαμπρό και όμορφο ενδιαίτημα του ανθρώπου. Όλα άστραφταν από τη δόξα του Θεού, ο άνθρωπος και η πλάση ολόκληρη. Η πρώτη φύση έλαμπε από την ομορφιά του Θεού, όπως ο νεόκοπος ανδριάντας που μόλις βγήκε από το εργαστήρι του τεχνίτη. Είχε τα χαρίσματα του αγίου Πνεύματος, που την έκαναν να λάμπει από θεία ευγένεια και εύκλεια. Και ξαφνικά όλ’ αυτά χάθηκαν. Στον κήπο έκανε την εμφάνισή του ο μάστορας της αμαρτίας. Είπε λόγια απατηλά στην Εύα και την παραπλάνησε. Της υποσχέθηκε ισοθεΐα ο αποστάτης και πλάνος. Και το πλάσμα, έτσι αθώο και άκακο όπως ήταν, απατήθηκε. Πίστεψε στα ψεύτικα λόγια, παγιδεύτηκε και αμάρτησε. Οι συνέπειες από την απάτη εκείνη ήσαν τεράστιες για τον παραβάτη. Έχασε τη στολή την πρώτη, γυμνώθηκε από τα δώρα του Θεού. Ντύθηκε τη νέκρωση και τη διαφθορά και παραμορφώθηκαν οι χαρακτήρες της φύσεώς του. Έγινε αγνώριστος κάτω από τα σκοτεινά στολίδια της ψευτιάς. Ζούσε στο ψηλαφητό σκοτάδι της αγνωσίας και της πλάνης. Κατάντησε θέαμα αλγεινό και αξιοδάκρυτο!

Αυτόν τον κακομορφισμένο άνθρωπο συνάντησε ο Υιός του Θεού, όταν ήλθε στη γη, λαμβάνοντας την ανθρώπινη φύση του στην άσπιλη μήτρα της Παρθένου. Τον καθάρισε από τα αίσχη της απάτης του, του έπλυνε την ακαθαρσία της παρακοής, έκανε και πάλι να λάμψει η αρχέγονή του ομορφιά, οι θεοειδείς χαρακτήρες της αληθινής του φύσεως. Του αφήρεσε το ένδυμα της νεκρώσεως και της φθοράς και τον στόλισε με τα ρούχα της άφθαρτης θείας ζωής. Και όλα αυτά έγιναν στη θεοχώρητη μήτρα της ταπεινής Παρθένου. Εκεί στο αστραφτερό ενδιαίτημα της Απειρογάμου, ο Θεός πήρε τον άνθρωπο, τον αγνό όμως και ολοκάθαρο, τον ένωσε βαθειά μαζί του και τον ανέβασε στο ύψος της θείας δόξας του, τον θεοποίησε. Από εκεί, με το θεοποιητικό αυτό μυστηρίο, σκόρπισε το άφθαρτο θείο φως και στους άλλους αμαρτωλούς ανθρώπους, δίνοντάς τους τη δυνατότητα ν’ ανέβουν κι’ αυτοί στο ύψος της θεωτικής αναβάσεως. Οι κουρασμένοι και σκοτισμένοι άνθρωποι είδαν το ευπρόσδεκτο φως, που έλαμψε στον κόσμο, φωτίζοντας το

νου των καθήμενων «εν σκότει και εν σκιά θανάτου». Όσοι δε πιστεύουν στη λυτρωτική δύναμη της άφθαρτης φλόγας του Θεού που νικά τη νέκρωση και ντύνει τον κόσμο με το ένδυμα της αφθαρσίας, ανυμνούν τη Θεοτόκο στους αιώνες.

*

«Νεκροί διά σου ζωοποιούνται ζωήν γαρ την ενυπόστατον εκύησας· εύλαλοι οι άλαλοι, πρώην χρηματίζοντες, λεπροί αποκαθαίρονται,
νόσοι διώκονται, πνευμάτων αερίων τα πλήθη, ήττηνται, Παρθένε, βροτών η σωτηρία».

(Οι νεκροί ψυχικά άνθρωποι λαμβάνουν διά σου ζωή, διότι γέννησες την ενυπόστατη ζωή· εκείνοι, που πριν έχασαν τη λαλιά τους, άρχισαν να προφέρουν λόγια πολλά. Οι λεπροί καθαρίστηκαν από τη λέπρα τους και νικήθηκαν τα πλήθη των εναέριων πνευμάτων (των δυνάμεων της αποστασίας). Και όλα αυτά έγιναν διά σου, Παρθένε, που είσαι η σωτηρία των θνητών ανθρώπων.)

Και στο τροπάριο αυτό ο εμπνευσμένος κάλαμος του ποιητή ψάλλει τα λυτρωτικά αγαθά του θεομητορικού θαύματος. Συ έγινες αιτία, Παρθένε – γράφει – ώστε οι άνθρωποι να λάβουν ζωή, διότι γέννησες την ενυπόστατη ζωή, δηλαδή το Χριστό, που είναι η πηγή κάθε άλλης ζωής, φυσικής και πνευματικής, και ο οποίος (ως Θεός), υποστατικά ενωμένος με τον άνθρωπο, τον έσωσε, στάζοντας στη φύση του κρουνούς ζωοποιητικούς. Όσοι δε έχασαν μέσα τους τις φωνές του Θεού, τις πήραν πάλι με το παραπάνω. Ακούστηκαν μέσα τους τ’ αλλοτινά τραγούδια, η πολύφωνη αρμονία της χάριτος και της χαράς. Και όσοι ήσαν φυσικά μουγγοί, βρήκαν και πάλι τη φωνή τους, όπως και οι σωματικά λεπροί καθαρίστηκαν από τη λέπρα τους. Οι αρρώστιες των ανθρώπων διώχτηκαν από το ζωηφόρο βλαστό της Παρθένου και του Θεού. Και παράλληλα τα πνεύματα της αποστασίας που περιφέρονται

στον αέρα πολεμώντας το έργο του Θεού και ιδιαίτερα τον λογικό άνθρωπο, γνώρισαν διά σου ήττα οδυνηρή. Όλα αυτά τα θαύματα, η παροχή στον άνθρωπο ζωής φυσικής και πνευματικής, η ίαση της σωματικής νόσου και παράλληλα η συντριβή των πνευμάτων της ακαθαρσίας ανέδειξαν τη Θεοτόκο σωτηρία του γένους των βροτών, η οποία φυσικά συντελέστηκε στον άχραντο Τόκο της.

*

«Η κόσμω τεκούσα σωτηρίαν, δι' ης από γης εις ύψος
ήρθημεν, χαίροις Παντευλόγητε, σκέπη και κραταίωμα, τείχος και οχύρωμα,
των μελωδούντων. Αγνή· τον Κύριον υμνείτε τα έργα, και υπερυψούτε, εις πάντας τους αιώνας».

(Χαίρε Παντευλόγητε, που γέννησες τη σωτηρία του κόσμου, και διά σου, ανεβήκαμε στο ύψος της ένθεης ζωής. Χαίρε Αγνή, που είσαι σκέπη των ανθρώπων και κραταίωμα, τείχος και οχύρωμα όλων όσων μελωδούν· τον Κύριον υμνείτε τα έργα και υπερυψούτε εις πάντας τους αιώνας.)

Το ίδιο πνευματικό και ένθεο μελώδημα απηχείται και σ' αυτό το τροπάριο. Χαιρετίζεται σ' αυτό η παντευλόγητη Μητέρα του Θεού, η οποία εγέννησε τη σωτηρία και μας σήκωσε από τη χθαμαλότητα της αμαρτωλής ζωής στο νοητό ύψος της κοντά στο Θεό ζωής και τα πράγματα της θείας βασιλείας. Χαιρετίζεται παράλληλα ως σκέπη κραταιά, ως τείχος και οχύρωμα των ανθρώπων εναντίον των πολλών περιστάσεων του βίου, των πειρασμών και των θλίψεων, με τις οποίες είναι ζυμωμένη η καθημερινή μας ζωή και η πεσμένη στην αμαρτία φύση μας· ως προστατευτική ασπίδα στην οποία πέφτουν και σπάνε τα φαρμακερά βέλη του εχθρού με τα οποία προσπαθεί να τρυπήσει τη φύση μας ο πονηρός, στην προσπάθειά του να μας σκοτώσει πνευματικά, οδηγώντας μας μακριά από την πηγή της χαράς και της ευτυχίας μας, τον ζωοδότη Κύριο. Όλοι αυτοί που ζουν κάτω από την σκέπη της αγνής Θεομήτορος, της Βασίλισσας του ουρανού και της γης, μελωδούν

με ευγνωμοσύνη και χαρά: τον Κύριον υμνείτε όλα τα έργα του, και υπερυψώστε σ’ όλους τους αιώνες.

(Ανδρέα Θεοδώρου, Καθηγητού Παν/μίου Αθηνών, «Χαίρε Νύμφη, Ανύμφευτε», εκδ. Αποστ. Διακονίας, σ. 60-67.)

(Πηγή ηλ. κειμένου: fdathanasiou.wordpress.com)

Εξήγηση της Α΄ Ωδής του Κανόνος του Ακαθίστου Ύμνου (Ανδρέας Θεοδώρου)

Εξήγηση της Γ΄ Ωδής του Κανόνος του Ακαθίστου Ύμνου (Ανδρέας Θεοδώρου)

Εξήγηση της Δ΄ Ωδής του Κανόνος του Ακαθίστου Ύμνου (Ανδρέας Θεοδώρου)

Εξήγηση της Ε΄ Ωδής του Κανόνος του Ακαθίστου Ύμνου (Ανδρέας Θεοδώρου)

Εξήγηση της ΣΤ΄ Ωδής του κανόνος του Ακαθίστου Ύμνου (Ανδρέας Θεοδώρου)

Εξήγηση της Ζ΄Ωδής του Κανόνος του Ακαθίστου Ύμνου (Ανδρέας Θεοδώρου)

Εξήγηση της Θ΄ Ωδής του κανόνος του Ακαθίστου Ύμνου (Ανδρέας Θεοδώρου)